

PUURMANI VALLA ÜLDPLANEERINGU KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE PROGRAMM

Puurmani valla üldplaneering on algatatud vallavolikogu 26. aprilli 2007.a. otsusega nr 28. Sama otsusega on algatatud ka planeeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH). Koostatav üldplaneering on mõeldud 1998–1999. a. koostatud planeeringu asendamiseks. Üldplaneeringu alaks on Puurmani valla haldusterritoorium pindalaga 293 km². Planeeritav ala paikneb Jõgeva maakonna lääneosas piirnedes Jõgeva maakonna Põltsamaa, Jõgeva, Palamuse ja Tabivere vallaga, Tartu maakonna Laeva vallaga ning Viljandi maakonna Kolga-Jaani vallaga. Valla piirid on suuremas osas metsa- ja soomaastikus. Üldplaneeringu tulemusel korrastatakse maa- ja veealade üldised kasutamise- ja ehitustingimused ning tagatakse selle abil miljööväärtuslike hoonestusalade, pärandkultuurmaastiku, maastikuelementide, looduskoosluste ning roheline võrgustiku säilimine ja kaitse. Keskkonnamõju hindamise eesmärgiks on hinnata võimalikke mõjusid keskkonnale, mis võivad kaasneda koostatava üldplaneeringu rakendamisega.

KSH programm on koostatud eeldusel, et antud keskkonnamõju strateegiliseks hindamiseks vajalik alginformatsioon saadakse üldplaneeringu koostamise käigus kogutavast materjalist ning täiendavalt Jõgeva Maavalitsusest, Jõgeva Maaparandusbüroost, Jõgevamaa Keskkonnateenistusest, Jõgevamaa Ettevõtluse ja Arenduskeskusest jt asutustest.

1. Üldosa

1.1 Töötäitjad

Keskkonnamõju hindamist koordineerib ja viib läbi Arvo Järvet. Planeeringutega seoses on A. Järvet varem viinud juhteksperdina läbi Valga linna üldplaneeringu, Viljandi maakonnas Suure-Jaani vallas Vihi külas Tamme Veski detailplaneeringu, Valga linnas Pedeli oru detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilist hindamist ning osalenud ekspertrühma koosseisus Mustvee sadama ja Omedu sadama detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilisel hindamisel. Eksperti postiaadress: TÜ geograafia instituut, Vanemuise 46, 51014 TARTU, elektronposti kontaktaadress: ajarvet@ut.ee. Ekspertühma koosseisus osalevad KSH läbiviimisel keskkonnakaitse spetsialist Riho Karu ja veeinsener Andres Piir. Mõlemad nimetatud spetsialistid on läbinud keskkonnamõju hindamise koolituse 2007.a. Vajaduse korral kaasatakse täiendavalt vajaliku eriala spetsialiste.

1.2 Õigusaktid

Keskkonnamõju hindamine viiakse läbi vastavalt 22.02.2005. a vastu võetud “Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusele” ning Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivis 2001/42/EÜ, 27. juuni 2001 “Teatavate kavade ja programmide keskkonnamõju hindamise kohta” sätestatud seisukohtadele. Tulenevalt

Üldplaneeringu lähteülesandes seatud ülesannetest lähtutakse keskkonnamõju hindamisel Eesti keskkonnamõjude seadvatest konkreetsetest aktidest.

1.3 Metoodika

Kasutatakse Eestis üldkasutatavat KSH hindamise protseduuri, milles on võimalik konkreetsetel väljalistatud eraldada järgmised tegevused:

- ülesande püstitamine,
- varem kogutud materjali analüüs,
- planeeringu materjalide analüüs,
- alternatiivide võrdlus ja analüüs,
- kameraalne töö,
- kohtülevaatus,
- eksperthinnang jm.

1.4 Kasutatavad infoallikad

Täiendavalt otseselt üldplaneeringu käigus kogutavale materjalile hinnatakse planeeringu seisukohti Eesti Vabariigi valitsuste poolt vastu võetud riigi arengustrateegiate (näiteks "Säästev Eesti 21") valguses ning välja töötatud säästva arengu näitajate taustal. Hindamisel kasutatakse olemasolevaid planeeritud ja rakenduslike uurimistööde materjale nagu näiteks Eesti regionaalarengu strateegia, Jõgeva maakonna planeeringu teemaplaneering "Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused", Jõgeva maakonnaplaneering 1998, Peipsi alamvesikonna veemajanduskava, Alam-Pedja looduskaitseala kaitsekorralduskava, Puurmani valla ja piirnevate valdade arengukavad, Puurmani valla ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arengukava, valla jäätmekava jm materjale.

1.5 KSH osapooled

Korraldaja: Puurmani vallavalitsus (kontaktisik Arvo Pennon, Puurmani abivallavanem, tel. 77 37 133).

Üldplaneeringu koostaja: Rakendusgeodeesia ja Ehitusgeoloogia Inseneribüroo OÜ (51013 Tartu, Teguri tn 30, kontaktisik planeeringute osakonna juhataja Külli Kell, tel. 733 7142).

Järelevalvaja: Jõgevamaa Keskkonnateenistus (Aia 2, 48306 JÕGEVA).

Juhtekspert: Arvo Järvet (postiaadress TÜ geograafia instituut, Vanemuise 46, 51014 TARTU, e-mail: ajarvet@ut.ee).

Huvitatud isikud ja organisatsioonid: Osalevad KSH protsessis avaliku menetluse teel. Üldplaneering tuleb kooskõlastada Puurmani valla naaberomavalitsustega. KSH programmi eelnõu saadeti tutvumiseks Sotsiaalministeeriumile, Muinsuskaitseametile, Maanteeametile, Jõgeva Maavalitsusele, Jõgevamaa Keskkonnateenistusele,

Keskkonnainspeksioonile ja Eesti keskkonnaühenduste kojale. Puurmani valla üldplaneeringuga kavandatud tegevused ei põhjusta piiriülest keskkonnamõju.

2. Kavandatava tegevuse eesmärk

Puurmani valla üldplaneeringu eesmärgiks on valla territooriumi arengu põhisuundade ja tingimuste määramine. Üldplaneering peab tagama võimalikult paljude ühiskonnaliikmete vajadusi ja huvisid arvestavad tingimused säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu kujundamiseks. Üldplaneeringu KSH eesmärk on planeeringu elluviimisest tulenevate otsuste keskkonnamuutuste analüüsimine, võimalike kahjulike mõjude prognoosimine ning vajalike leevendavate meetmete välja pakkumine. Selle tulemusena on võimalik teavitada vallavalitsust ja avalikkust keskkonnaprobleemidest, millede arvestamata jätmisest võivad tuleneda kahjulikud või ebasoovitavad tagajärjed nii loodusele kui ka elukeskkonnale tervikuna. Hindamine peaks aitama selgitada, kuidas jõuda keskkonnakaitseliselt parima planeeringulahenduseni.

3. Hindamise ulatus ja hindamisel tehtavad tööd

Hinnatakse kavandatava tegevuse mõju looduskeskkonnale, inimeste tervisele ja heaolule, kultuuripärandile ja varale. KSH ruumiline ulatus hõlmab nii mõjude hindamist konkreetset planeeritaval alal, kui ka seda ümbritseval alal. Seeläbi on planeeringu KSH-ga seotud naaberomavalitsused. Erinevate mõjude ruumilist ulatust hinnatakse erinevalt, sõltuvalt sellest, kus konkreetset mõju saab lugeda oluliseks. Strateegilise keskkonnamõju hindamise raames tehakse järgmised tööd:

- analüüsitakse üldplaneeringu keskkonnaosas toodud taustinformatsiooni ning järelduste piisavust silmas pidades keskkonnaseisundi tõenäolist muutust planeeritud meetmete osalise või täieliku rakendamise tingimustes;
- analüüsitakse üldplaneeringu eesmärke ning nende vastavust keskkonnaalastele eesmärkidele, vajadusel tehakse ettepanekud eesmärkide täpsemaks formuleerimiseks, sh seosed muude Puurmani valda hõlmavate kavade ja programmidega;
- määratletakse pikaajalised arengu- ja keskkonnaeesmärgid;
- hinnatakse meetmete võimalikku positiivset ja negatiivset olulist keskkonnamõju. Vajadusel esitatakse ettepanekud üldplaneeringu rakendamisega kaasneva mistahes olulise kahjuliku keskkonnamõju vältimiseks, vähendamiseks või leevendamiseks;
- esitatakse ettepanekud säästva arengu (sealhulgas keskkonnakaitselise) põhimõtete paremaks arvestamiseks;
- esitatakse ülevaade hindamise korraldusest;
- antakse hinnang meetmete keskkonnavaldkonnaga seotud rakendamis- ning seire- ja hindamissüsteemile;
- konsulteeritakse asjaomaste keskkonnaalaste tööülesannetega asutustega;
- osaletakse üldplaneeringu ja KSH avalikustamisel ning avalike koosolekute korraldamisel, alates KSH programmi avalikustamisest kuni KSH lõpparuande avalikustamiseni.

3.1 Hindamisel arvestatavad looduslikud ja sotsiaalmajanduslikud tingimused

KSH läbiviimisel käsitletakse neid keskkonnamõjusid, mis tulenevad otseselt üldplaneeringuga kavandatud ruumimuudatustest ja millega võib kaasneda oluline keskkonnamõju. Olulise negatiivse keskkonnamõju korral analüüsitakse mõjude minimeerimise võimalusi ning esitatakse leevendustepanekud mõju ulatuse vähendamiseks või muudatuste tegemiseks üldplaneeringus.

3.1.1 Looduslikud tingimused

- ala geoloogiline ehitus;
- pinnamood;
- kohakliima;
- veeolud ja veekogude kasutuseeldused;
- elustik ja elupaigad, kaitsealad, kaitsealused objektid, sh Natura 2000 võrgustikku kuuluvad alad, püsielupaigad jne;
- maastik ja maakasutus, sh maastike väärtus;
- rohekoridorid ja nende elementide paigutus.

3.1.2 Sotsiaal-majanduslikud tingimused

- teedevõrk;
- trassid;
- tööstus ja tööstusettevõtete paigutus;
- transport;
- jääkreostus;
- veevarustus ja kanalisatsioon;
- jäätmekäitlus;
- puhkemajandus ja turism;
- kultuuripärand;
- seosed naaberomavalitsustega.

4. Kavandatava tegevuse ja selle alternatiivide kirjeldus

4.1 Kavandatav tegevus

Üldplaneeringuga kavandatakse looduskeskkonnas, majanduskeskkonnas, elu- ja sotsiaalkeskonnas ning tehiskeskonnas vastavad arengusuunad.

4.1.1 Kavandatava tegevuse keskkonnamõju ja selle allikad

- maakasutuse otstarbe muutmine;
- ehitised, sh tootmis- ja transpordiehitised;
- veevõtt ja mõju veekogudele ning põhjaveele;
- õhusaaste ja müra;
- reovesi, sadevesi ja kanalisatsioon;
- jäätmed;
- miljööväärtuslike alade keskkonna hoidmine;

- kaitsealused objektid, sh Natura 2000 võrgustikku kuuluvad alad, püsielupaigad;
- mõju kultuurikeskkonnale (arhitektuurilised ja ehituslikud ning haljastuslikud lahendid koosvõetuna);
- sotsiaalmajanduslikud mõjud (puhkemajandus, turism, jmt.).

4.2 Alternatiivide võrdlus

Alternatiivid tuuakse erinevate arengusuundade osas. Keskkonnamõjude olulisust hinnatakse tabelis 1. toodud skaala alusel.

Tabel 1. Mõjude olulisuse hindamise skaala

0	Oluline mõju puudub	()	Soovitatud meetmetega vähendatav või ärahoitav negatiivne mõju; potentsiaalne positiivne mõju
-1	Nõrk negatiivne mõju	1	Nõrk positiivne mõju
-2	Mõõdukas negatiivne mõju	2	Mõõdukas positiivne mõju
-3	Oluline negatiivne mõju	3	Oluline positiivne mõju

Erinevate alternatiivide võrdlemisel liidetakse saadud negatiivsed ja positiivsed punktid ning saadud tulemuste põhjal osutub parimaks kõige suurema punktisumma kogunud alternatiiv. Keskkonnamõju olulisuse hinnangus esitatakse ettepanekud seire, rakendusuuringute ja järelevalve korraldamiseks.

5. Ajakava

KSH läbiviimine toimub sünkroonselt üldplaneeringu koostamise etappidega, kusjuures on arvestatud, et KSH vastavad etapid toimuvad üldplaneeringu vastavate etappidega ajaliselt hiljem. Ajatabelis on arvestatud KSH osas peamiselt nende etappidega, mis seadusandlikult on ette nähtud.

Tabel 2. Üldplaneeringu ja KSH ajakava

Tegevuse etapp	Üldplaneering	KSH
Üldplaneeringu ja KSH algatamine	26.04.2007	26.04.2007
KSH algatamisest teavitamine		29.01.2007
Teade KSH programmi avaliku arutelu kohta		27.09.2007
KSH programmi avaliku arutelu koosolek		12.10.2007
Planeeringu tööversiooni esitamise orienteeruv aeg	November 2007	
Planeeringu ja KSH aruande esitamine avalikuks väljapanekuks	Märts 2008	Märts 2008
KSH aruande avaliku arutelu koosoleku orienteeruv aeg		Märts 2008

KSH aruande esitamine heaks kiitmiseks		Aprill 2008
Planeeringu kehtestamise orienteeruv aeg	Mai 2008	

- Keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamisest ning programmi arutelu toimumise kohast ja ajast teatati väljaandes Ametlikud Teadaanded ja maakondlikus ajalehes Vooremaa 27.09.2007.a..
- Avaliku arutelu järgselt vajaduse korral täiendatakse KSH programmi ning esitatakse see koos avaliku arutelu protokolliga heakskiitmiseks Jõgevamaa Keskkonnateenistusele.
- Üldplaneeringu valmimise järel esitab hindaja tellijale KSH aruande.
- KSH aruande valmimise järgselt korraldatakse selle avalik arutelu, millest korraldaja Puurmani vallavalitsus teatab vastavalt kehtestatud korrale. Enne avaliku arutelu koosolekut on kõigil soovijatel võimalik aruandega tutvuda ettenähtud aja jooksul.
- Lõplik aruanne koos avalikustamise käigus selgunud asjakohaste täiendustega esitatakse Jõgevamaa Keskkonnateenistusele heakskiitmiseks ja edasisele tegevusele keskkonnatingimuste seadmiseks.

Koostas:

juhtekspert Arvo Järvet

Tel.: 55 962 026, postiaadress: TÜ geograafia instituut, Vanemuise 46, 51014 TARTU,
e-post: ajarvet@ut.ee

23.09.2007